

Реферат на тему: "Життєвий і творчий шлях В. Булаєнка"

Володимир Булаєнко

РЕФЕРАТ

на тему: "Життєвий і творчий шлях В. Булаєнка"

"ПОЕТ ВІД БОГА"

...Так скаже Андрій Малишко про Володимира — Булаєнка, коли ознайомиться з його поезією.

Народився поет 8 червня 1918 р. на Поділлі — село Сорокодуби Краси-лівського району. Звернімо увагу на назви села, району—Скородуби, Кра-силів. У них — краса, сила.

Красива й сильна поезія Володимира Булаєнка. Красива неповторністю художнього слова. Сильна правдою життя.

Бог дав талант. Та не поталанило йому в житті. На дитинство випадають роки соціальних потрясінь — насильницька колективізація, голодомор. Овдовіє матір. Із п'ятих діток виживе тільки двоє.

Навперекір чорній нужді хлопчик тягнувся до знань, до навчання. Ось що розповість Ганна Костянтинівна — мати поета (з фонограми 1968 р.):

"Йому було шість років 8 юня. І так осінню не дає мені жити: в школу! Повстрічала я вчителя і говорю:

— Михаїле Івановичу! Ну що мені робити з Володею, так в школу ходити хоче.

— Скільки йому років?

— В юні шість.

— Зарано в школу йти. Далекувато. Та й батька у вас немає. Дитина добре не вдягнена, не взута.

Кажу, так воно і є, хай ще цю зиму побуде вдома.

Другого дня десь дитина пішла, аж увечері приходить. І завтра так. Я думаю, що він у сусідів з хлопчиками грається, а він пішов у школу і став у кутку в класі.

Вчитель питає:

— Володю, чого ти хочеш?

— В школу ходити.

— Сідай.—Дав йому букваря. То він не знав, як в ту хату увійти, тішився тим, що вже його вчитель прийняв і дав букваря.

А тоді так воно під піст — свято Тараса Шевченка. Я ще тоді була молода. Ідуть жінки на свято, і я пішла. От підходить той вчитель до мене. І як він Володею хвалиться, як він розкажує! Який же дорогий учень. Хто не знає задачі, що там зробити, то Володя скаже, як поділити, помножити. І так він з року в рік переходив. А потім схотів в університет..."

Мати поета була безграмотною сільською жінкою. Вроджений талант сина першими запримітять і підтримають педагоги. За щирою батьківською порадою вчителя української мови й літератури Сави Денисовича Притули Володя після десятирічки поступить на філфак Дніпропетровського університету. Щоб "вивести в люди" сина, мати продасть останню корівчину — годувальницю сім'ї.

Про цей час згадує рідний брат Володі (по матері) Віктор Якович Крачковський: "Жили ми—бодай не згадувати. Зимою вода в хаті замерзала, палити нічим, їсти нічого. Про одяг і взуття уже мовчу. Однієї дуже важкої зими мама не мала чим сплатити податок. Володя вже був на першому курсі університету. І ось "пожалувала" до нас сама голова сільради Нижник (не наша була, якась приїжджа). Ходила в шкіряному пальті. Грізна, пихата.

— Чого не платиш налог?— гнівно спитала у матері.

— Ні копійки в хаті,— мовила мати.— Бачите, як живу? Старший син учиться, менший он слабій.—(Я лежав на печі, укритий периною, хворів на кір).

Тоді голова розпорядилася підігнати до наших воріт запряжені кіньми сани. Забрали з хати ліжко, подушки, стіл, відро. Навіть перину з мене стягнули. Хоч як мати просила-благала, даремно...

А тут саме Володя приїхав на зимові канікули. Зайшов до хати, та так і вчляк на порозі.

— Мамо, що це? А мама в плач..."

...Навчання в університеті перервала війна. Студент-третьокурсник пішов добровільно на фронт. Після поранення були полон і втеча з полону. Лець добрався додому. Одужавши, з часом знову у діючій армії. 19 серпня 1944 року в бою з фашистами за визволення литовського міста Бауска Володимира Буласнка було смертельно поранено.

Передчувало серце юнака... Коли йшов на фронт у рідній домівці з віршами залишив записку: "Якщо я ніколи не повернуся додому, прошу переслати ці книжки заказною бандероллю в Київ комусь із поетів. Може бути, придасться до друку. При цьому зазначити, що автора немає в живих..."

Першого повоєнного року мати поета добереться до Києва, аби показати саморобні книжечки-зшиточки із віршами загиблого сина. Вони потраплять до рук Андрія Малишка, головного редактора журналу "Дніпро". Саме тоді, прочитавши їх, він захоплено вигукне: "Це — поет від Бога" і видру-кус частину доробку.

Потім вірші вийдуть окремою збіркою. Поезія знайде теплий відгук у серцях широкого читацького загалу. З особливою любов'ю її зустрінуть на рідному Поділлі. На знак визнання і глибокої поваги до пам'яті загиблого поета земляки назвуть його іменем колгосп, вулицю, обласну молодіжну літературну премію. Буде встановлено меморіальну дошку на Дніпропетровському університеті, в якому навчався Володимир Булаєнко.

Робили все, аби належно вшанувати пам'ять загиблого поета. Робили чуйні, безкорисливі люди. Але знайшлися і їхні антиподи — людська (саме так називають

подібних на Поділлі). Натхненні чорною заздрістю, ці напишуть до "високої інстанції", що вшановувують пам'ять В. Буласнка незаслужено, адже він був у німецькому полоні. "Інстанція" відреагує блискавично і стане на бік трьох недремних інформаторів, які підписали листа (один із них — рідний дядько поета, назовемо його ім'я—Лукіян. Він цього "заслуговує").

Було це в ювілейному році (В. Булаєнкові тоді виповнилося б 50). За вказівкою "згори" анулювали назви колгоспе, вулиці, премії, зняли меморіальну дошку з університету, потрошили погруддя поета, з бібліотек вилучили його книжки.

Свавілля вкоротить віку матері поета. Залишиться пустою хата—на одинці з трьома берізками, з якими виростав Володя. Але й вони втримаються недовго. Берізки зрубають, хату зрівняють із землею.

Аж з перебудовою, з духовним відродженням незалежно? України на місці, де стояла хата поета, поставили меморіальний знак. На колишньому подсір'ї посадили молоді берізки. А в цьому році (до 75-річчя від дня народження) в Сорокодубах відкрили меморіальний музей Володимира Булаєнка, пам'ятник-погруддя, іменем поета назвали одну із вулиць Красилов, новозбудовану Кошелівську середню школу, відновили обласну літературну премію ім. В. Булаєнка (цьогорічним лауреатом її став поет-хмельничанин Микола Мачківський). За ініціативою голови обласної письменницької організації Миколи Федунця започаткували книжкову серію "Поетична Хмельниччина: давнє і сучасне". Серію відкрила книга поезій Володимира Булаєнка. Та ще з нагоди ювілею поета в його рідних Сорокодубах відбулося велике свято. На нього приїхали письменники, шанувальники таланту поета з різних куточків України—Києва, Дніпропетровська, Одеси, Хмельницького, Кам'янця-Подільського.

На святі було багатолюднє і по-справжньому святково. Літню сцену завітчали молодією зеленню (відзначення ювілею співпало із Зеленими святами). Лунали вірші поета, спогади про нього, пісні. На людських обличчях—радість: торжествувала справедливість. Бракувало тільки святкового церковного дзвону. Як болючий докір учорашньому днєві поруч клубу стояла сумна, півзруйнована церква. В ній колись хрестили маленького Володю — майбутнього "поета від Бога"— Володимира Буласнка, чия творчість сьогодні стала окрасою української літератури.

Епілог.

"Поезія Булаєнка, передовсім документ воєнних літ, але документ художній, пофілософському осмислений, поетично трансформований... Так, Володимир Булаєнко зробив небагато, але без його мужнього голосу, голосу покоління переможців, молода українська радянська поезія була б біднішою".

Б. Олійник

Література

1. Українська мова і література в школі / Журнал 11' 1993.

2. Антологія української поезії / том 5.